

1874

LA TOMASA

SETMANARI CATALÀ

10 cèntims lo número

¡BON GÉNERO!

A pesar dels seus quaranta
 se conserva fresca y bella.
 ¡Quantas pollitas voldrian
 tenir la cara com ella

Còpia fot. de A. Esplugas.

DE DIJOURS A DIJOURS

La exhibició del *home selvatje* en lo cancell del Circo de caballs ha sigut la nota culminant de la darre- ra vuytada. Ha cridat tant l'atenció aqueix raro exem- plar del ser humá, millor dit, aqueix perfecte modelo de la miseria humana; se n'han ocupat ab tal prefe- rencia certs periódichs dels mes importants; y ha me- rescut tan gran distinció per part de respectables personalitats científicas, que no semb'a sinó qu' estés- sim esperant al *Rhama* — *S' Ama* pera ocupar nostra imaginació, pera passá 'l rato; com si no tinguéssim altres mals-de-cap y altres obligacions que anar á pre- senciá un espectacle impropí de gent civilisada, mes que civilisada, *adelantada* (com dihém); gosant ab certa classe d' emocions dignas dels *pell-rojas*, permetent que s' exploti la desgracia y tolerant, de passada, que se 'ns prengui 'l pel ab la pelussera d' aquell pobre home. ¡Sembla mentida que siguém á Barcelona! Es d' extranyar que 'l digníssim senyor Governador Civil que tením ara, hagi consentit tal exhibició d' un 'ser humá, per mes selvatje que vulguín ferlo ser, de la mateixa manera que si 's tractés d' un os ó bestia per l' esti!, trepitjant los qui l' exhibeixen tots 'ls drets per- sonals y tot 'l respecte y consideració que 's mereix la rassa humana. Un home dintre una gábia sempre será un espectacle repulsiu, repugnant. Ademés, allò que diu 'l prospecte de si 's tracta d' un *tipo* intermediari entre l' home y 'l mico, *casat* (en temps de veda) allá al *Animalaya* (?) ó á la *Culxinxina*, demostra lo ani- mals que son 'ls que s' ho creuhen de bona fé deixant- se enganyar com á xinos, y al mateix temps, deixa demostrat també que tots 'ls que hi van, hi han anat ó hi anirán á veure 'l, convençuts de que van á veure un selvatje, son mes *Rhama* — *S' Amá* qu' ell. (Jo ja no hi torno mes). De selvatjes auténtichs (y que ningú ho diria), Rambla amunt y Rambla avall se 'n veuhen cada día... Y no 'n fan pagar res.

*
**

Ara que 'ns trobém á la Plassa de Catalunya, tant se val que parlém del ja célebre café al *aire libre* que vá guanyant terreno plassa amunt, á despit d' alguns y á satisfacció de molts. La vritat es que no 's pot demanar mes *llibertat cafetera* ni mes *sans façon... consistorial*. Convencémnos de que las ordenansas municipals son música... *municipal*. Perque fins alguns dels professors que forman la orquesta de *marras* son de la banda *idem*..

Salvatori y Santapaula
ara tenen la paraula ..

¡Y á n' ells qué! Quan á n' el senyor Rius y Badia tant se li endona, senyal que 'l cafeter ho entén. La vritat es que allí 's pren café com á ca 'l sogre. *Un se fa 'l cárrech* que 's troba á la *torre*, ('ls que no 'n tením). Ho sentit dir que, ab motiu del éxit del tal café, s' anomenará: *Café de Ancha Castilla*.

*
**

La causa del famós crim del carrer de Parlament continúa en dansa. 'Ls móvils del succés sembla qu'

encare segueixen sent misteriosos. Es molt de sentir que 'l digníssim senyor Jutje no 's vegi secundat del tot pera 'l descobriment del *assessí* ó *assessins*, per motius que ignorém, puig á pesar del gran zel y activitat del representant de la Justicia, lo sumari ha d' anar á pas de bou. Tal vegada lo que va passar á la Martina de Gracia ha posat la pó a' cos d' alguns ó d' algunas que podrián dur lo seu granet de sorra al Jutjat pera edificar mes depressa lo procés que ara s' aixeca.

—Y la policia?—Per ara bona, gracias á Deu.

*
**

Ja torném á tenir altra Exposició en planta. No de plantas ni llegums, sinó de Bellas Arts é Industrias Artísticas. Aposto á que cap mes ciutat d' Europa organisa Exposicions ab tanta facilitat. Quatre cops de bombo, quatre cops d' escombra, quatre fustas, quatre ma- hons .. vinga la Banda municipal, *pela* d' entrada... y ja está.

*
**

Diálech d' actualitat:

—¿Sabs aquell selvatje del Circo? Ara diuhen si es 'l *Pelut* de San Cugat que havia sigut *burol*.

—Ah! ¡Sempre t' ho havia dit jo que aquell home- not era un selvatje de debó! M' sembla que fent lo que fa, no se 'n pot pas ser mes de *selvatje*.

PERPET DEL CARRIL.

Cantars bilingües

«Angelito de mi hogar
te llama siempre tu madre,»
y un angelet no es com tú,
que t' has casat set vegadas.

«Mi mujer es una perla,
y mi suegra es un tesoro,»
pero quan está enfadada
me fa mes pó ella qu' un toro.

J. XIMÓ.

ACUDITS (I)

La bondat en las sogras, es com las candelas d' ofe- rir, que sols creman una estona.

Lo cor de la dona coqueta, es com un ninxo ab os- sera, dintre del qual hi cap tota una generació.

Los celos en lo matrimoni, son com lo café que per més que 's coli, sempre sol deixar solatje.

L' home que busca molt per casarse, es com si trihés puros d' estanch, que sempre 's queda ab lo que tira menos.

Las criaturas son lo paper xupón de las llágrimas en lo matrimoni.

Lo cor es l' aixeta de pas del contador de la vida.

Los ulls no son més que las goteras dels nostres sen- timents.

SANTIAGO BOY.

(I) Del tomo «*Garbelladuras*».

BIBLIOGRAFIA

«Garbelladuras».—Quadros de costums per D. Santiago Boy, es un tomo deliciós que tot amant de la literatura catalana ha de tenir en lloch de preferència de sa llibreria. L' autor de dita obra es de la fusta dels Emilis Vilanovas que tant escassejan. Los seus articles son verdaderas fotografias de casa. Té un modo d' escriure que parla ab la ploma, y encantan aquella facilitat y aquell salero que campéjan en sos diálechs tan naturals y expontanis. 'Ls acudits y 'ls xistes de debó, vessan del tomo. Es un llibre que, comensant á llegir, no 's deixa; y, llegit, se torna á comensar. En aquet mateix número copiém uns quants acudits sense garbellar ni triarlos, com petita mostra de «Garbelladuras»

Lo festiu autor D. Joseph O. Molgosa Valls, actiu Representant del Tívoli, ha tingut la amabilitat de

remetrens un exemplar de la xistosa comedia en un acte en y vers titulada: *Colls y punys*, que escriguè ab colaboració de lo malograt poeta D. Joseph Verdú (Gestus) y que siguè estrenada ab éxit en lo teatro Odeón en la nit del 11 de Maig de 1878, en la funció á benefici de las víctimas dels inundats de Murcia organizada per la premsa barcelonesa.

Dita festiva comedia, se ven al preu de una pesseta y ha sigut editada en lo folletí del apreciat setmanari *Lo Teatro Catalá*.

Tambè hem rebut un exemplar de *A Milan*, comedia en un acte y en vers, original de D. Agustí Causadías, la qual siguè estrenada en Gracia per la Societat La Granada (Tertulia Serra) en lo dia 24 de Juny de 1895, la que 's ven al preu de dos rals.

Remerciém degudament l' envió, á tots sos autors, per sa deferencia.

IMPOSSIBLES

Per un dentista, arrancar un caixal de la boca dei cor.

Per un mestre de casas, fer una casa ab vigas d' esquena.

Per un fuster, fer un banch d' arena

Per un escrivent, fer noms ab lletres de cambi.

Per un ferré, ferrar 'ls caballs de forsa d' una máquina de vapor.

CARRIQUIRRI.

Preguntas y respuestas

—¿Quin es lo poble catalá que permutantli las sílabas y l' accent dongui 'l nom d' un altre poble catalá?

—Gabá—Bagá.

—¿Qué es indispensable pera no gastar la sola de las sabatas?

—Gastar espardeyas.

—¿Y quin es lo recurs, perque, lector, las donas te vagin al darrera?

—Posarte al devant d' ellas, com aconsella Quevedo.

SANCH DE CARGOL.

FESTAS

MAJORS

Noticias de Cuba

Carta d' un amich soldat que sempre molt m' ha estimat.

Manzanillo, 5 de Juny: ESTIMAT amich Francisco, á escriure't carta m' arrisco per dirt' vritats com lo puny.

Fa mitj any que vaig marxar de la catalana terra perque aquí estavan en guerra contra 'ls que la van armar.

Son aqueis s'libusteros llarchs y prims igual que pals; alguns bastant carcamals; pró, 'ls més, pillos y embusteros.

Hem pres part en tres combats sent lo primer tant al viu que hi van morí, una perdiu, dos caballs y quatre gais.

Lo segón va anar més bè; després d' un dia de foch vam retirá á poch á poch

Tenim lo gust de participar á las Societats de poblacions ahont se celebri **FESTA MAJOR**, que en la

LITOGRAFIA BARCELONESA de
RAMÓN ESTANY
5, Carrer de Sant Ramón, 5,

portant tot un presoné!

¡Y 'l tercer! Per coronar aquets combats tan gloriosos, matárem tres cans rabiosos que 'ns volian mossegar.

A voltas algun diari de Barcelona llegeixo y de tant riure 'm parteixo sens poguer remey posarhi.

Figúrat si no riuré llegint lo que aquí os fan creure. Si com jo ho poguessis veure no 'ls creurias mes de ré.

La intenció d' alguns, ja es bona, pró 'l Govern que molt ho entent, tot fent lo condescendent ab partes los ensarrona.

Creume, lo que falta aquí es que no fassi calor,

trobarán un assortit inmens de cromos de totas classes, desde 'ls mes senzills y económichs, als de gust mes refinat y artístich, propis pera la confecció de Programas, Invitaciones, Titols de Soci, de Foraster, d' Abonat, &c.
Novetat en Carnets de totas classes

que plogui poquet, molt or, ríchs pollastres y bon vi.

Los insurgents no 'ns fan pò puig quan veuen un fusell fugen com lo pillo aucell si veu algún cassadó.

Lona un milió d' espresions als fills d' eixa terra hermosa, y tú com sempre disposa del teu amich

Joan Sigróns

Per la cópia

FRANCESCH COMAS.

ESTIU CONSERVADOR

Ab aquet sol y aquestas moscotas ,pobra Espanyal ja está ben guarnida.

¡POBRES TOREROS!

A. ILLER

De cada corrida 'n surten
sinó morts, descalabrats;
ja no 'ls hem de dir toreros,
val mes dirlos torejats.

KAMA-MA SAMA, l' home salvatge

.....*o*.....

QUI NO TÈ PÀ MOLTA S' EN PENSA

Lo Sr. Llumanera, reputat *trompa* de l' orquesta d' un dels teatros d' aquesta capital, casat ab una ex-corista, va ingresar quan menos s' ho pensava en la confraria de Sant Corneli.

Prou algun amich l' havia avisat de que mentres ell estava sonant la trompa, la seva dona que assistia diariament á la funció, se trobava en la fila destinada als artistes y familias dels mateixos, fent brometa ab un gomós de barba poblada.

Pero ell tenia confiança en la seva muller, y encare li tindria, y complerta, si no se li hagués fugat ab lo gomós de referencia.

En Paquito Samá (lo gomós) y la Pepeta (la dona del *trompa*) passaren un trimestre deliciós ab los cinch cents duros qu' en Paquito va afanar de casa seva; pero un cop acabats los recursos, signè precis pensar en guanyarse la vida.

¡Tornar á Barcelona no era possible!

Per un cantó un pare robat, per l' altre un marit...

No era possible, no; era buscar una mort segura.

En Paquito podria arribar á enternir á son pare; pero lo qu' es al *trompa*, ¡oh, lo *trompa*! d' una *trompada* l' deixaria al siti.

La Pepeta va tenir una idea assombrosa: Tota vegada qu' en Paquito era pelut com un os, res mes acertat que exhibirlo de població en població, fentlo passar per salvatge.

Si bè de salvatjes s' en troban á cada pas, encare quedan personas que pera veuren un, pagan un ralet d' entrada.

En Paquito se va posar en tractes ab un *gitano blanch*, lo qual tenia d' adelantar los quartos d' instalació d' una barraca, y al cap de quinze días se presentava *al distinguido público de Mataró el fenómeno nunca visto, el hombre salvaje cazado en las montañas de VHALL--VHIDRERA, el incomparable KAMA--MA SAMÁ.*

Lo vestit que usava en Paquito convertit en salvatge, consistia en una pell de bè posada á tall de taparabos, treta del bressol d' un nen de bolqués fill del gitano blanch.

En lo cap hi portava una frondosa y embolicada perruca, que havia servit pera fer lo paper de Judas á uns cómichs de la llegua.

Portava també sabatas, encare qu' aixó fa molt poch salvatge, pera no presentar al públich una abundant colecció d' uils-de-poll y dits esguerrats de resultas de portar botinas.

Pera donar mes amenitat al espectacle y pera evitar preguntas indiscretas, tractaren que quan algun espec-

tador ne fès alguna, sortís al moment la Pepeta á cantar unas quantas peteneras.

Ara que l' curios lector está ja en antecedents, si 'm fá l' obsequi d' acompanyarme, 'ns presentarem á Mataró, davant per davant de la barraca ahont s' ha de exhibir per primera vegada en Kama-ma SAMA.

Ja hem terminat lo nostre viatge. Un bombo tocat rabiosament, crida als mataronins á contemplar l' extraordinari fenómeno de la Naturalesa.

A una senyal d' un home que parla xapurrat, para lo bombo, y comensa la explicació de la vida y miracles y demès menudencias del home salvatge.

—Señorres—diu, entre otras cosas, lo francès del Clot—este es el momento oportuno de visitar al extraordinario Kama-ma Samá, el hombre de las selvas, cazado expresamente para ser exhibido en Mataró. ¡Entrada un rea! El hombre salvaje que tenemos el honor de presentar á tan respectable público, no pertenece á la especie humana, no se ha conocido perro de lanas mas peludo que él y se alimenta únicamente de alfalfa. No habla, ni fuma, ni bebe cerveza. ¡Adelante, señorres! ¡El hombre de las selvas, se exhibirá por pocos días! ¡Aprovechar la ocasión!—

Entremhi.

Lo lloch ahont ha d' exhibirse l' salvatge te uns cinquanta pams en quadro. En lo fondo hi ha una porta, tapada per un portier; davant d' ella una tarima. Entre donas, homes y criaturas nos hem reunit unas 30 personas.

—Señorres—diu lo francès—va á salir el hombre de las selvas,—y desseguida se senten uns crits feréstechs. Lo salvatge surt al cap d' uns quants segons, per la porta del fondo, arrastrat per un home de musculatura hercúlea.

Lo públich contempla la maniobra, silencios.

Lo francès amplia las explicacions qu' havia donat á la porta, y un tranquil —que may ne faltan—pregunta si l' salvatge menja cacahuets, y, á una contestació afirmativa, en posa un grapat á la mà d' en Kama-ma Samá.

Aquet per demostrar la seva ferocitat porta 'ls cacahuets á la boca y materialment los devora, ab tan mala fortuna que las pallofas l' ennuegan. Corren á buscar aygua y no trobant altre útil l' hi portan en un canti. Lo salvatge l' aixeca rápidamente y 's posa á beure á galet.

Los espectadors al veure á un salvatge bebent d' aquesta manera, comensan á sospitar que 'ls que verdaderament beuen á galet son ells.

Un dels presents repara quan lo salvatge beu, qu' aquet té las dents negres, y manifesta que li estranya molt que menjant aufals tinga la dentadura tan negra, com si fumès tabaco de sis y mitj, puig lo seu burro que no mes menja herba té las dents verdosas.

Observa lo francès que li vè de menjar garrofas; y l' públich queda convensut de que no hi ha mes garrofas que las del exhibidor.

Un altre espectador diu qu' es molt raro que l' salvatge tinga la barba negra y la cabellera roja, com la

de Judas, y desseguida se li agafa á la perruca. En Paquito Samá, creyent que va á descubri'se 'l pastel, s'euretire, l' espectador no deixa anar la presa y queda ab la perruca á las m ns. Riota general.

Lo francès no seb donar altre excusa sinó que 'ls salvatjes que son salvatjes de debó portan perruca roja; y al instant á fi d' evitar novas preguntas anuncia la sortida de la *bella Pepita cazada por puro capricho con el hombre de las selvas*.

Per la porta del fondo surt la dona del *trompa Llumanera*, ab una guitarra á la má.

Al veurela, un espectador surt furiós d' entre 'l grupo, y empunyant una trompa que sota 'l bras porta, exclama: ¡Lo salvatje soch jo! y, pera demostrarho, clava un cop de instrument á las barras del *hombre de las selvas*, qui á pesar de la seva ferocitat, s' agenolla, dihent ab tó llastimós: ¡Perdonins, Sr. L'umanera!

Pero 'l marit burlat, cego d' ira, clava un solo de trompa á n' en Paquito que 'l deixa com nou; los espectadors, veyent l' enganyifa, *solfejan* ab verdader deliri las costellas del salvatje, que no para de cridar: "¡Socorro! ¡No siguin *salvatjes!*" lo qu' exaspera encare mes als enganyats, que continuan estomacantlo fins que 's presentan á la barraca las autoritats y després de no poch esforços logran calmar los ánimos.

La Pepeta, 'l trompa, y 'l salvatje, foren tancats en los calabossos de la casa de la ciutat, pero al cap de pocas horas se 'ls posá al carrer, per tractarse d' assumptos de familia.

Una petita aclaració y acabo: No ha d' estr nyar que 'l Sr. Llumanera 's trolès á Mataró, puig havia sigut contractat pera tocar en un dels balls de festa major de dita ciutat.

Epílech: Lo Sr. L'umanera tèn un prompte, pero després es una malva, aixís es que va perdonar á la seva dona y torna á viure ab ella com si res haguès passat.

—¿Y en Paquito Samá?—dirá algú.

No sè que hi haurá de ceit; pero van dirme que, á pesar de la pallis a qu' li havia costat, continuava fent de salvatje, y qu' ara l' ensenyavan en un barracón de la Plassa de Catalunya.

¡No ho crech!

A. GUASCH TOMBAS.

Perque m' agradas

M' agradas perque eis tan ma-
y per ta boca tan xi-
y perque no estás gens fla-
y vas sempre tan boni-

Sols per tos ullets, sale-
á totas horas me mo-
y 'l teu tipo jo vene-
de tant y tant que t' ado-

Demá que ab ta mare par-
ja pots dir qu' has begut o-
si jo puch ben demostrar-
que no soch cap carquinyo-

Perque essent tú tant divi-
y jo essent de casa bo-
crech que 'm voldrás, Caroli-
ó si no... 'm caso ab la To-

CA

BO

LI

NA

F. DEULOFEU.

Ramell d' ortigas

(Aplech d' epigramas)

(Continuació)

CLXXVIII

—Tenint fé ja estich salvat,—
deya 'l fill de la Constansa,
(qu' es un gandul acabat,) y vivint d' eixa esperansa va demanant caritat.

CLXXIX

Una noya sabatera tan prop del promés s' estava, que veyentla lo seu gueto li va dí aquestas paraulas: —Noya, may mes tèn vull veure ab aquest tan acostada, perqué ja sabs que la pega massa prop del foch s' escalfa.

CLXXX

Ves si es raro l' Agustí, que sent esguerrat y vell, ahir va tení un tropell perque sa muller parl y lo noy que va tení no va eixí esguerrat com ell.

CLXXXI

—Ja es pare 'n Lluch.

—¿Vols callá?

¿Que no sabs que no tèn dona?

--Donchs, créume; m' ha dit la Tona que ja es pare... capellá.

CLXXXII

—M' han caygut las vidrieras.
—¡Ay carat! ¿Vidrieras tens?
—¿Lo que vull dirte no entens?
¡Home! ¡Vull dir las ulleras!

CLXXXIII

A la vara un regidó' tèn afició tan gran y rara, que quan va á la professó no porta atxa, ni blandó; pero sí, porta la vara.

CLXXXIV

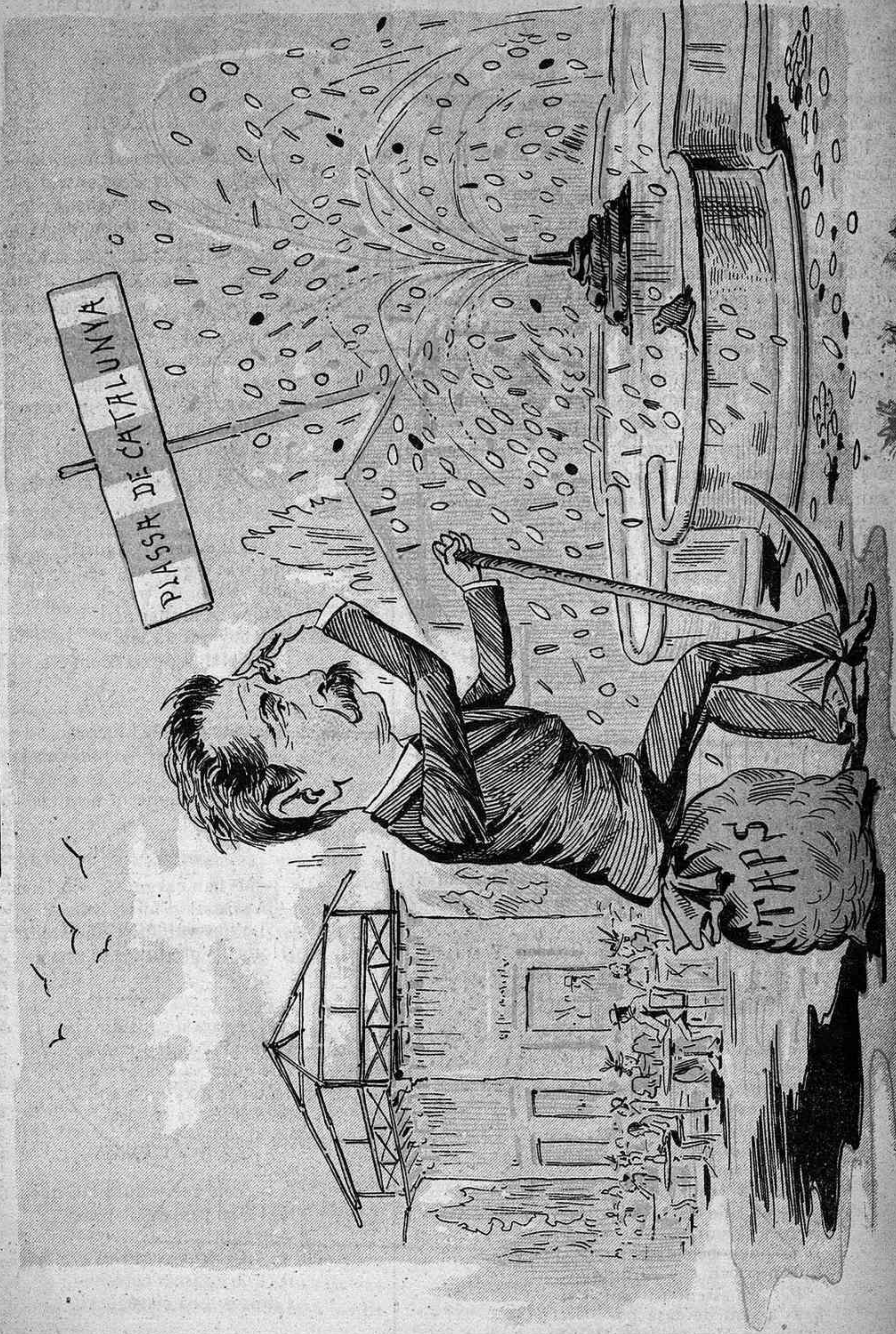
—¿Vols que 'l duro fals que tens tèn 'l fassi passar, Clapera?
—Prou.

—Donchs ja que tú t' hi avens, tèn 'l *faré* passar corrents... á dins d' una claveguera.

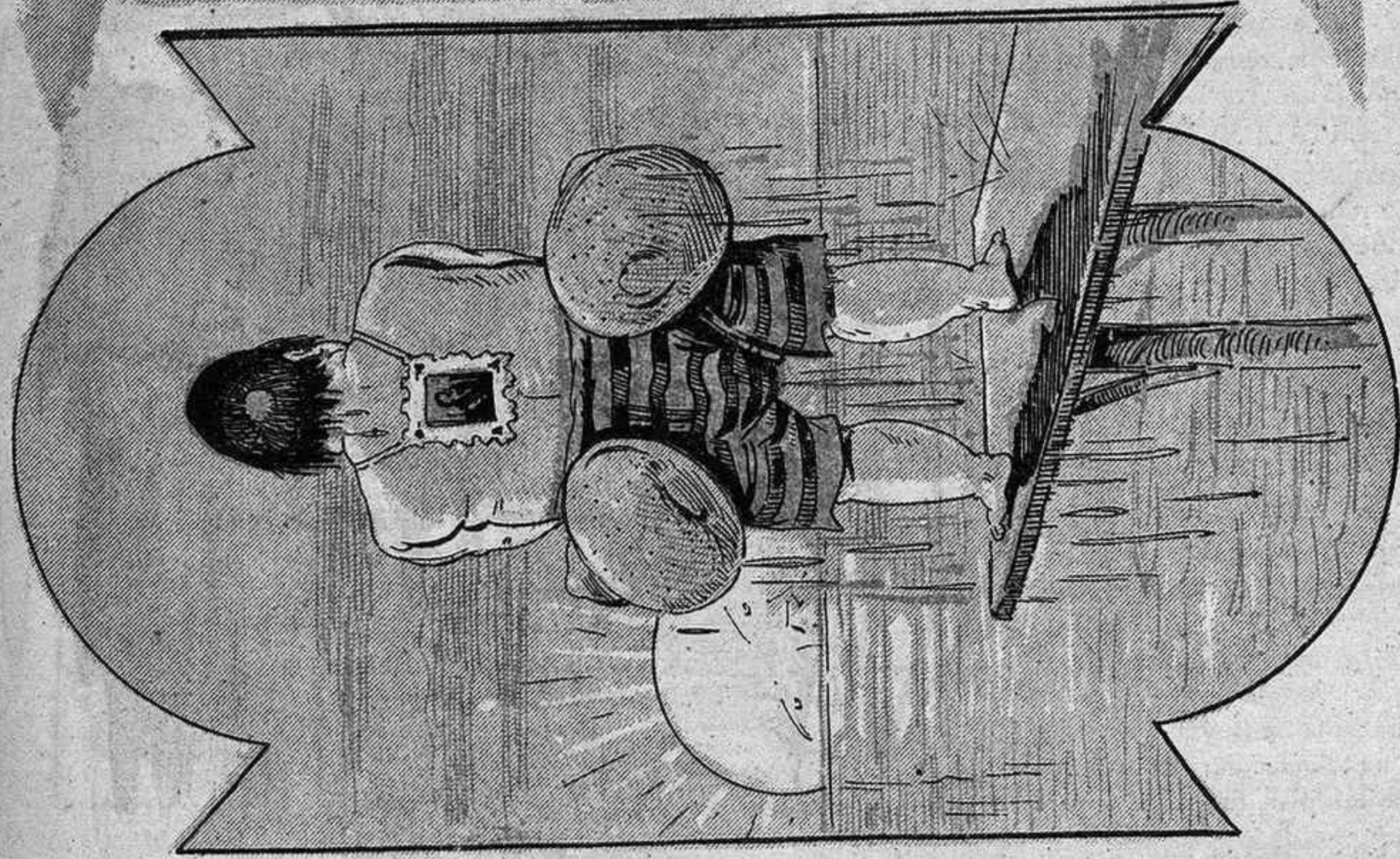
Seguirá en lo número próxim

Gracia, 1895

FRANCISCO LLENA

— En Riús ja m'ho ha dit: «Rumia, Falqués, y arré-
glam d' un cop aqueixa plassa.» Aquet cap lo tinch plé
de projectes pero... si no m' deban fals, ja sab tothom
que jo faig figa. ¡A lo menos se cambíes ab plata, tota
l' aygua del surtidor!

Acabat el bany, ja se sab, ell s' ha de escórrre
de per tot, posanise de cara al sol, desde l'
extrém de la palañca.

¿Qui no coneix l' orquesta de «El Gayu Pansit»? Son
vuit y tots ells bufan ó s' esgarrapan l' cyna, per afició:
lo Sastre, en Titas, lo Gall, en Lleganya, lo Pelut, en
Figa, ¡ Ebotzat y en Cap-y-Pota. Los recomano per
las festas majors.

ACABAT EL BANY, JA SE SAB, ELL S' HA DE ESCORRE DE PER TOT, POSANISE DE CARA AL SOL, DESDE L' EXTRÉM DE LA PALAÑCA.

NOVETATS

Brillantment ha debutat la companyia Tomba y ab las obras representadas, ha demostrat palpablement que ab fortuna pot interpretar los tres géneros que d' un quant temps exulota, aixó es, ópera italiana, ópera cómica y opereta, puig que conta ab personal molt idóneo y suficient.

De entre las obras que han lograt millor execució, cal distingir la celebrada ópera del mestre Mascagni *Cavalleria Rusticana* que ab tot y ser verdader escoll per artistes de *primo cartello*, hi brillaren d' un modo extraordinari la senyora Paoli y Sr. Mastrobono, tiple y tenor respectivament, deixant gran recort y mereixent un verdader deliri d' aplausos, la siciliana, plegaria, duó y brindis.

Molt bé los acompanyaren la Sra. Ibles y los Srs. Migliazzi y mestre Bernardi.

Ara variació, y haurán trobat la verdadera pedra filosofal.

TIVOLI

Entre *Marina*, *Bruja* y *Rey que rabió* s' ha fet lo gasto de la setmana y si bé no s' han lograt grans entradas, hi hagut las suñcient per aná passant y poder esperar l' aconteixement de la temporada que sens dupte será *La Dolores* de Bretón, de la que, á fi d'acelerar los ensejos y demés, ja han comensat las primeras *repasadas* baix la direcció de son eminent autor.

Per lo tant, dit está, que no tardarém gayres días á poder saborejar las melodias de la obra qual protagonista es la hermosa *hija de Calatayud*.

CATALUNYA

Ja s' han publicat las llistas del numerós personal que conta la companyia coreogràfica genovesa de Giovanni Ansaldo, aixis com també la cómica castellana-valenciana, del Sr. Llorens, de la que 'n forma part la coneguda actriu senyora Santoncha.

Está fixat lo *debut* pera lo dissapte pròxim ab lo ball fantástich de gran espectacle en 9 quadros y un prólech, *I Thea Zi* (La diosa tiene vida).

Celebrarém que un cop mes o sr. Molas resulti mascot.

CIRCO EQUESTRE BARCELONÉS

La novetat de la setmana ha sigut la reaparició d' el popular clown Tonino, restablert de sa llarga y perilosa enfermetat. La ovació que se li prodigá, demostra clarament lo grau de simpatias que té entre nosaltres y lo plaer ab que veyan son resabliment.

Pera avuy está anunciada la lluyta á la francesa que la atleta Mlle. Arnotis ha de efectuar ab Miss Rosa Charley per haver i acceptat, la tal Miss, lo reto que dirigi á las senyoras.

Lo Sr. Alegria ab l' afany de la varietat y de complaure a sos *amateurs*, ha contractat a la hermosa Geraldine, per un reduhit número de funcions.

Sabém que en ellas, la reina de la hermosura executarà travails nous de nostre públich.

UN CÒMICH RETIRAT

CONTESTA

..... Á LA MISSIVA DEL NÚMERO 360

LLORENS; llegida—en LA TOMASA
la carta teva,—estich dispost
á contestarte—lletra per lletra,
tal com tú vols.

¿Vols enterarte—de lo que 'm passa?

¿Vols sapiguerne—lo que faig jo?

Donchs aquí ab versos—de tres dos quartos,
t' ho diré tot.

Si tinch son, dormo—si gana, menjo,
quan rich no ploro—bech molt poch rom
y aquella pega—me dura encare;
si sembro bróquils—me surten cols.
Ara me passa—noy, una cosa
que si ho esplico—creures no 's pot,
¡si may camino—mos peus y camas
ni un moment poden—está en repós!
Si bech m' ofego—menjant m' escanyo,
si jugo perdo—me crema 'l foch,
los ulls se 'm tancan—sempre que 'm dormo,
mon brás esquerra—tè mal-de-cor;
sempre que menjo—tot ho mastego,
tinch mal-de-ventre—aquí als genolls
y las orellas—fa temps que 'm ploran
y de las camas—estich ben sort.
Si quan plou surto—mullo 'l paraygua
á l' estiu suho—y á l' hivern no,
si dormo, ronco—despert somio
y quan jo canto—fa sol y plou.
De lo dels avis—tan sols me quedan
deu ó vint céntims—y un ull-de-poll,
y ara á n' al colmo—del desespero
vaig á tirarme—de cap al pou
y á dispararme—catorze tiros
y á cargolarme—la nou del coll
y á beure un trago—d' anís del mono,
per així anarmen—ab gust del mon.

Així, per medi—tan económich
sabrás, querido—lo que faig jo,
feta la carta—la fico á un sobre
tallo las puntas—ja llest la cloch,
hi enganxo un sello—d' aquells que 'n donan
deu per deu céntims—*al por mayor*,
escrich l' adressa—y, xano, xano
m' en encamino—cap al busson.
Ara sols falta—qu' aques a carta
passi á mans tevas—lo Director.

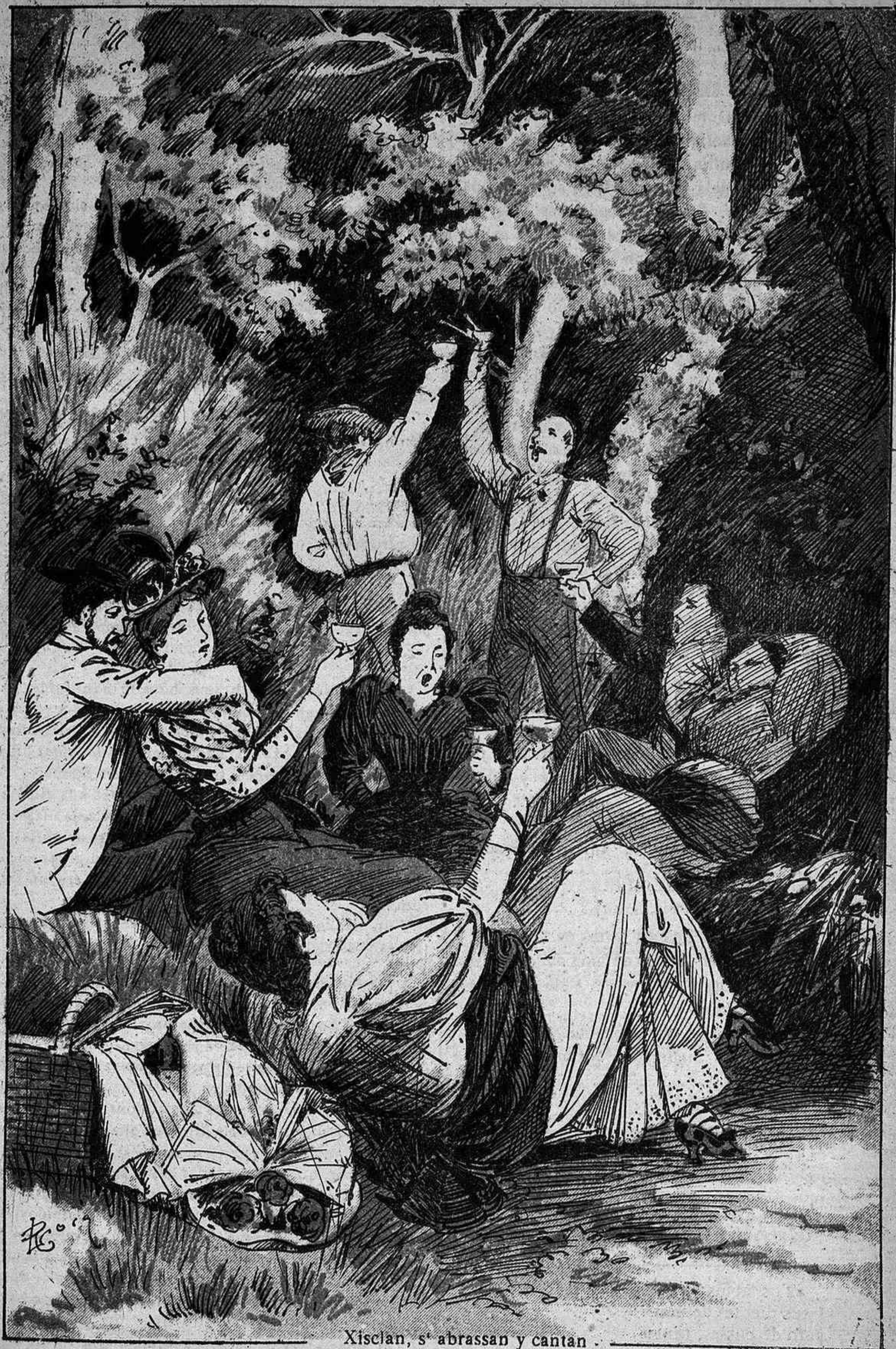
P. COLÓMER

RÁPIDA

Sempre 'l mateix al mon succehirá:
Un home per l' amor se farà un nen;
y per tal sentiment,
lo nen home 's farà.

J. BUÉ VENTURA.

UNA FONTADA

Xiscelan, s' abrassan y cantan .
jestán *belgas* de segúl
pero, lector, no 'ls critíquis.
qu' ells no 's fican ab ningú.

DE TEMPORADA

Ja soch aquí altra volta! Ja torno á respirar los sanitossos ayres marins y á encantarme de-
vant de tan bella perspectiva.

Ja he saludat á la familia Escarafalls y ja he petonejat á la meva raspa dels estius. Jo, en aquet temps de calor de tot faig feix. L' he trobada més desenvolada y tota deixada aná. Ella al preguntarli la causa de tal excés de carn, m' ha dit que ma ausencia li havia despertat una gana extraordinaria. M' ha jurat que tot quant m' havian assegurat de son cosí, era mentida; que lo que m' havian dit del senyoret, també, y que jo era l' únich propietari del seu cor. Amen.

Ara serveix á uns senyors americanos que tenen set criaturas, dos gossos, un gat blanch, una rata domesticada y ningu mes de familia. Com que viuhem prop del mar, tinch la esperansa de que alguna nit mentres me banyi (jo sempre me banyo de nit porque no 'm vegin las formas), podré escórrem hasta el seu cuarto á fi d' ensenyarli únichament uns taparrabos que he estrenat aquest any. Ningú diria, al veurels tan ben pintats y ab tants pochos surgits, que 'ls hagués comprat aquest passat hivern als Encants per trenta céntims, després de regatejar mitja hora.

*
* *

Segons se *susurra* vindrán aquest any á visitarnos en Puigcerver y en Canalejas y no se si Muley Araaf. Aixís es que ja no podrem patir, puig segons va assegurar-me ahir l' enginyer municipal senyor Remus, darán uns empleos per estarse sense fer res y cobrar vint ó mes rals diaris á tots los habitants d' aquesta deliciosa població.

Lo *noy de Tona* no fa falta cap any. Se li prepara bon recibiment.

*
* *

Bueno; son las onze del dematí y m' en vull anar á fer una visita als magnífichs banys de mon amich senyor Ribot. Jo de nit me banyo ab tapa-*etc.* y de dia sense. Tinch moltes pretensions.

Faré tot lo posible pera veure per entre las escletxas de las estoras las modeladas formas d' alguna banyista.

N' hi van de mol guapas.

¿Volen acompanyarme?

MERO COL.

Sant Feliu de Guixols, 1895.

Cantars bilingües

«Tus labios son de coral
y tus dientes de marfil»;
pero de pussas, nineta,
crach que 'm portas mes de mil.

FILIBERTO POLVIANY.

Havém tingut ocasió de tastar los anissats, anissetes y cognacs fabricats per los Srs. A. Bestard y Fills, de Santa María (Mallorca) y podém assegurar á nostres llegidors, que si desitjan beure bons licors, han de consumir los que produheix la dita casa, puig que 's fan recomenables tant per la seva superior y refinada elaboració, com per lo preu módich á que s' espendeixen.

Per pedidos directes, dirigir-se als Srs. Marqués y Zarramendi, Girona, 37 Barcelona. Unich encarregat de la venda al engrós: Baldomero Rius, Diluvi, 3, Gracia.

* *

Lo n.º 3 de *El Album*, revista literaria ilustrada que s publica en Tarragona, es verdaderament notable.

Entre sos magnífichs grabats hi figura un retrato del immortal poeta D. Frederich Soler, executat ab gran perfecció.

Lo text, en lo que 's llegeixen firmas reputadas, está en part dedicat á honrar la memoria del esmentat vate catalá.

Es un número digne de ser guardat.

* *

Los periódichs qu' ab una bona fé admirable 'ns van participar que en un barrancon de la Piassa de Catalunya s' exhibia un salvatge *auténtich*, cassat en l' Himalaya, al adonarse de la planxa qu' havian fet han inventat historietas curiosíssimas sobre 'l tranquil Rhama S'ama.

Los uns lo fan fill de Sant Cugat, altres nos diuhem qu' era burot de Gracia; 'ls d' aquí qu' exercia de llassero del carretó dels gossos, 'ls d' allá qu' era sastre de portal, etc.

Un periodista fentse l' aixirit deya á un grupo de companys: «Jo, ja ho vaig dir desseguida qu' era tan salvatge com jo.»

Y un dels companys observava: ¿Tan salvatge com vosté? ¡No es possible!

* *

A propósit del salvatge.

Un amich nos ha comptat que l' altre dia entre 'ls que varen anar á visitar á n' en Rhama S'ama, hi havia un subjecte qu' acompanyava á la seva esposa, dona d' un rostre bellíssim y de mirada temptadora. Lo salvatge al fixarse en la extraordinaria hermosura de la senyora, com compadint al seu marit, va posarse dos dits al front d' un *modo de manera* que qualsevol hauria dit que volia senyalar un parell de banyas.

Lo senyor, que no vá quedar gayre satisfet de las demostracions del salvatge, va demanar desseguida explicacions sobre 'l llenguatge especial d' aquet, y l' exhibidor va contestarli, que en Rhama S'ama, com á salvatge qu' era, 's dalia pels colors encesos, y que al posarse 'ls dits al front d' aquell *modo de manera* havia volgut senyalar dos rams de flors viroladas que en lo sombrero portava la senyora en qüestió.

Tot podria ser... pero 'ns sembla que hi ha salvatjes massa civilisats.

* *

Y ara que hi estém posats, creyém que interessarán als nostres lectors, las següents ratlles que publica un periódic local.

Parla d'una industria exercida pe 'ls xinos, consistent en la fabricació de salvatjes, y diu:

«Quan roban una criatura, li treuen varios trossos de pe'l que substituïxen ab altres de gos ó d'os.

Després li destruïxen las cordas vocals pera deixarla muda; y anulada físicament la idiotisan tancantla uns quants anys entre quatre parets; sense cap classe de llum ni de dia ni de nit.

Quan aquell sér se troba suficientment embrutit, se l'exhibeix al públich xino com un *home dels boscos*. lo qual produïeix sempre diners »

Hem de convenir en que 'ls salvatjes no son aqueixas desgraciadas criaturas, sino 'ls sérs malvats que 's dedican á tan criminal industria.

Sort qu' aquestas no'cias han vingut de la Xina, y potser nos han enganyat com á xinos.

*

Dissapte passat en los salons de la humorística Societat *Niu Guerrer* tingué lloch lo *barnisatje* á la exposició humorística de pinturas y esculpuras que la setmana entrant s' obrirá pera lo públich.

Com de dita instalació tenim lo desitj de ferne un número *ad hoc*, puig sa grandiosa importancia aixís ho requereix, per avuy sols manifestarém que l' acte dit sigué del complet agrado dels visitants (expositors y premsa) y pera quan sia oberta dita humorística exposició la recomaném á to'hom, tan á las personas posehidas de gran tristor com á las mes carregadas de bon humor, ab la seguritat de que al visitar dits salons, se confondrán los visitants ab la continuïtat de riallas, que sens dupte se 'ls escaparán dels llabjs.

*

El Eco de Sitjes parlant de la ampolla que contenia un escrit donant compte de un naufragi, la qual va ser tirada al mar per uns bromistas de 'mal gust, se lamenta de broma tan pesada no sols pe 'l bon nom de sos autors—los deu coneix—sino per haver ocorregut lo fet en aquella vila; sentint, també, que alguns periodistas, *co-autors potser de la broma*, pretenguessin ridiculisar al periódich que varen tractar l' assumpto en serio.

¿D' això s' estranya?

Per estravagancias no hi ha ningú com los *modernistas*.

*

En Arniches (Fransa), se celebrava lo 50 aniversari de la entrada en la companyia de las minas de Mr. Vuillemin, enginyer director de las mateixas, en obsequi del qual devia donarse un banquet de 4,000 cuberts al personal de las minas.

Al sortir de la iglesia dit enginyer sigué atacat per un individu que va dispararli cinch tiros de revólver, ferintlo en la ma y en lo cap.

Y com si semblant ac e no fos suficient á satisfer sos instins perversos, se disposava l' agressor á tirar un petardo que portava ab la metxa encesa, lo qual va explotar avants que pogués logroho, buydantli 'l ventre.

Lo pare d' aquet desgraciat sentí tal indignació, puig l' agredit es un pare pe 'ls obrers, que, cego d' ira, la va empendre á puntadas de peu contra 'l cos encare palpitant de son fill, exclamant al mateix temps: ¡Canalla! ¡Assessí!

¡Horroritzemnos! L' amor de pare, 'l mes gran que existeix en la terra, desapareix devant de fets tan monstruosos.

*

Ara s' ha sabut que 'l reconeixement legal del credit Mora se va fer l' any 1873 pe 'l Govern republicá.

Quina vritat mes gran es alló de que *«siempre son los mismos perros, etc...»*

*

Un colega se lamenta de que un pobre vellei, cabo primer de's voluntaris d' Africa, se vegi precisat á implorar la caritat pública, y suplica al arcalde de Gracia, ahon viu l' esmenat voluntari, que fassi alguna cosa en favor d' aquet necessitat.

¡Tingui compte que se l' escolti!

Prou enfeynat deu estar en averiguar si en Rhama S'ama era *burol* d' aquella població.

Perque aixó de que en lo seu municipi s' hi crihin *salvatjes* fa cavilar al arcalde mes despreocupat.

*

Ab motiu de la festa major de Sant Feliu de Guixols, *La Lealtad*, apreciable colega de aquella localitat, publica un número sumament extraordinari y que honra per complet tant á la Direcció del periódich com á la impremta del senyor Viader, puig tot ell es un portento de bon gust y de escullidíssims treballs deguts á refinadíssimas plomas de Catalunya.

Lo recomaném eficazment á nostres lectors.

*

Lo jove y ja reputat esculptor Sr. Maselleras, ha posat á la venda lo busto en terra cuyta del malogrado poeta *Frederich Soler (Pitarra)*, que tan per sa perfecció artística com notable parecut lo recomanem á nostros lectors, ja que ab sa adquisició logran tenir un verdader adorno de saló, á la vegada que un recort artístich.

Dit busto, de uns dos pams d' alsalda, se ven al preu de sis pessetas en nostra administració, 5. Sant Ramón, 5.

També lo Sr. Maselleras ha confeccionat lo busto del cantor de Granada *D. Joseph Zorrilla*, d' igual dimensions que l' anterior y al mateix preu, á fi de que al adquirirse resulti un digne *pendant*.

*

Llegim que dintre de pochos días se distribuirán als empleats de la empresa de tranvias uns bonichs uniformes de panyo blau.

Ara no mes falta que 'ls distribuixin un tractat d' urbanitat, que á molts d' ells los fa mes falta que l' uniforme.

CORRESPONDENCIA

(Tancada 'l dimars á la nit.)

P. Colomer: Anirá.—Un Mataroní: Id.—R. Alonso: Id.—Rosita Vera: Dispensi, senyoreta; 'm sembla mes natural la contestació en lo mateix setmanari de que parla.—J. Iburpmac: Publicarém alguna cosa.—J. Bordas: Igualment.—Francesch Comas: Esta bé.—Paulito Redolins: Anirá tot menos l' epigrama.—Pere Carreras: De vosté 'l quiento.—J. C. Martí: Y de vosté «Impossibles».—Lluvins et C.º: Queda acceptada alguna cosa.—E. Torrent Costa: Esta bé.—Miquelet de La Escala: Es flux.—J. Sol A.: No m' agrada pro.—Redembach: Anirá un trenca-closca.—Joseph Baguña: Preferiria que fos festiu.—Una masnouhina: Llegeixi lo que dich á la colaboradora Rosita Vera. Quan he llegit la carta havia ja inutilisat lo treball. Queda 'l sello á la seva disposició.—Joseph Pujadas Truch: Queda acceptat.—Noy del gremi de Sabadell: Lo que envia aqueixa setmana no serveix. Lo altre espera torn.—Enrich Clarassó: Anirá un treball.—J. Sunab: No m' acaba d' agradar. Per l' altra, tingui paciència.—F. Carreras P.: Lo seu amich se podria enfadar.—Ernest de P.: Está ben escrit; pero crema massa.—P. Colomer: Anirá «Carta».—J. Ximó: Ha fet tart.—F. Llenas: Anirá en lo número próxim.

Lo que no 's menciona no serveix.

==LITOGRAFIA BARCELONESA==
de Ramón Estany
5, Sant Ramón, 5 - BARCELONA

A LAS PENAS,.. GOTS DE VI

Semblaró que, tristos, miran
la nau que á Cuba s' en vá,
y tractan d' aná á Montjuich
tots dos á fè un bon brená.

SECCIO DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA

¿No saben l' alegre nova?...
¿No?... ¡que viuheñ atrassats!
Un servidor de vostés
se *prima-dos*, va formal.
Hi ha una donzella que 'm busca,
que *dos* passió m' ha donat,
que 'm diu sempre que m' estima
y 'm sembla que no *ters* pas;
l' altre día á casa seva
vareig doná 'l pas fatal:
per esposa al farreny sogre
humil la vaig demaná.
Ab aixó si volen vindre
al *total*, coneixerán
á la nuvia, pró no 's pensin
qu' es hermosa... ¡*prima!*.. ¡ay!..
sino han vist cosa mes lletja
ni ré mes groch, ni mes flach..
(te un bon dot, y m' assegaran
que molt prompte 's morirá.)

SISQUET DEL FULL.

ANÁGRAMA

Desde la *tot* de la casa
Del *total* que l' hospedava

Va contemplarne en Marsal
Molta *total* que passava.

F. RIBAS.

CONVERSA

— ¿Ahont vas tan depressa, María?
— No 'm diguis res, Ramonet.
— Y aixó... ¿qué 't passa?
— Mira: acabo de rebrer la noticia de
que mon cusí es mort.
— Quin! ¿Lo Valentí Fustegueras?
— No; 'l que havém dit tots dos.
— ¿Quina enfermetat tenia?
— La que no fa gayre has dit tú ma-
teix.

E. CLARASSÓ.

TERS DE SILABAS

Sostituir los punts per lletras de
modo que llegidas vertical y horison-
talment, diguin: 1.ª ratlla: Carrer de
Barcelona; 2.ª: En los fusells; 3.ª:
Carrera.

CINTET BARRERA.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 5 - Vocal.
- 4 2 - Animal.
- 1 2 6 - Part del cos.
- 1 5 1 2 - Juguet.
- 6 2 3 1 2 - Mal de la pell.
- 1 2 3 4 5 6 - Nom d' home.
- 4 5 3 5 6 - En las iglesias n' hi ha.
- 4 2 3 1 - Aliment.
- 2 3 6 - Poble catalá.
- 6 5 - Nota musical.
- 1 - Consonant.

E. TORRENT COSTA.

SOLUCIONS

¡ LO INSERTAT EN LO NUMERO 361

Xarada.— *Do-ro-te-a*.
Acentígrafo. *Dona. - Dono.*
Anágrama.— *Arça. - Pa. á.*
Conversa.— *Roma.*
Logogrifo numérich.— *Martina*
Trenca-caps.— *Frederich Soler y Hu-
bert (Serafi Pitarra).*
Geroglífich.— *Com mes té la mar mes
brama.*

Lit. Barcelonesa de Ramón Estany
=5, Sant Ramon, 5 —BARCELONA=